

Lägenhetsinbrott

Hemmet är en trygg punkt i världen. Därför stör också ett lägenhetsinbrott allvarligt trygghetskänslan för vem som helst. Ett lägenhetsinbrott ses inte alltid som en speciellt traumatisk händelse, men det tar mycket längre tid att återhämta sig mentalt efter ett inbrott än det tar att återställa hemmet i ursprungligt skick.

Största delen av lägenhetsinbrotten görs på sådana ställen där det är lätt att bryta sig in. Man kan försvåra inbrotten med enkla medel.

Så här kan du skydda dig från lägenhetsinbrott

Fäst uppmärksamhet vid bostadens låssystem:

- Alla ytterdörrar bör gå att sätta i baklås.
- Förutom baklåset kan man på ytterdörren installera ett säkerhetslås, som stängs och öppnas med nyckel. Baklåset och säkerhetslåset garanterar tillsammans ett gott inbrottsskydd för en höghuslägenhet.
- Låsskyddet kan effektiveras med bakantsbeslag (för att förhindra att dörren lyfts bort), dörröga och säkerhetskedja.
- Granska regelbundet grundskyddssystemen i din bostad (låsning av dörrar och fönster, förvaring av nycklar, alarmsystem) och lär dig hur de fungerar. Kom ihåg att reservnyckelns rätta plats inte är under dörrmattan.
- Fäst inte dina kontaktuppgifter på nycklarna eller uppgifter om till vilka dörrar nycklarna går.
- När du flyttar till en ny lägenhet lönar det sig att låta tillverka en ny nyckelserie till bostadens lås.

Se till att din bostad och sommarbostad ser bebodda ut även då du inte är hemma:

- gardinerna frändragna
- lampan tänds och släcks med timer
- någon tömmer postlådan eller samlar in posten
- prenumerationer kan avbrytas under semestern
- berätta inte i din telefonsvarare om din semester
- berätta för en pålitlig granne att du är bortrest, så att denne kan hålla ett öga på din bostad
- en utelampa som är kopplad till en rörelsedetektor kan skrämman bort objudna gäster

Kom ihåg också:

- Vid planering och installation av alarmsystem lönar det sig att använda endast sådana produkter och installationsfirmor som är godkända av försäkringsbolagen.
- Tänk ut en trygg förvaringsplats för dina viktiga dokument. Skaffa vid behov ett eget förvaringsfack för dokumenten i din bank.
- Stora penningssummor bör man inte förvara hemma. Förvara inte alla dina pengar på en och samma plats, om du inte har ett ändamålsenligt kassaskåp för dem.
- Det lönar sig att göra upp en lista över den egendom man äger samt fotografera sina värdeföremål, som stöd för minnet.
- För bort värdefullt lösöre från sommarstugan när säsongen är över.
- Håll ditt försäkringsskydd uppdaterat. Utred vad din försäkring omfattar och säkerhetsföreskrifterna som hör till försäkringen.

Om du råkar ut för ett lägenhets- inbrott

- Meddela vad som hänt till polisen så snabbt som möjligt och fråga om handlingsdirektiv.
- Ta en kopia av brottsanmälan åt dig själv. Försäkringsbolaget kan senare be om denna.
- Försök att inte suddas ut eventuella fingeravtryck och andra bevis. Städa inte upp bland dina saker innan du har fått polisens tillstånd.
- Reparera söndriga dörrar, lås, fönster o.d. så snabbt som möjligt efter att polisen gett tillstånd till det. Spara kvittona på reparationskostnaderna för eventuella ersättningskrav.
- Gör upp en lista över den förlorade egendomen.
- Gör en skadeanmälan till ditt försäkringsbolag och sätt med en kopia av brottsanmälan som bilaga.
- Ta kontakt med Brottsofferjouren om du har frågor som berör händelsen eller om du känner ett behov av att diskutera det som hänt med en utomstående person.

Fordonsstöld och olovligt bruk av fordon

Bilen eller något annat färdmedel är för många av oss en självklarhet. Man har vant sig vid dess existens och vardagens rutiner är på många sätt beroende av den. Om man aldrig har blivit utsatt för ett egendomsbrott kommer man kanske inte ens att tänka på att skydda sig mot en fordonsstöld.

Det går dock att avsevärt försvåra en fordonsstöld. Med olika förebyggande åtgärder kan man även underlätta den efterföljande processen, om en stöld trots allt inträffar.

Så här kan du skydda din bil mot stöld

- Granska regelbundet ditt fordon grundskyddssystem (t.ex. låsanordningar, hur nycklarna förvaras, alarmsystem) och lär dig noggrant hur de används (fundera över om även dina barn borde lära sig att använda dem).
- Undvik att fästa en nyckelring med fordonsmärket på din bilnyckel.
- Vid planering och installation av alarmsystem lönar det sig att använda endast sådana produkter och installationsfirmor som är godkända av försäkringsbolagen.
- Lås alltid bildörrarna, fastän du skulle avlägsna dig från bilen bara för en stund. Kom även ihåg att stänga fönstren.
- Ta alltid startnycklarna med dig, lämna dem inte i tändningslåset ens på servicestationen.
- Undvik att parkera på ensliga och mörka områden.
- Förvara inte registerutdragets anmälningsdel i bilen, eftersom det möjliggör ett ägarbyte.
- Bilen är ingen lämplig plats för förvaring av värdeföremål. Om du trots allt

måste förvara något värdefullt i bilen, placera det så att det inte syns utåt. Lägg ett täcklock över, om du har många saker i bagaget.

Så här skyddar du din motorcykel/moped mot stöld

- Lås alltid motorcykeln när du lämnar den någonstans, fastän det är för en kort tid.
- Undvik att lämna motorcykeln på ett område där ofog kan göras. Välj allmänna områden där folk rör sig.
- Om möjligt, parkera din motorcykel så att du vid behov har den inom synhåll.
- Om du inte tar hjälmen med dig när du lämnar motorcykeln, lås fast den vid motorcykeln.
- Förvara startnycklarna säkert, så att de inte hamnar i fel händer.
- Med hjälp av ett skivbromslås kan man förbättra stöldskyddet för mopeden eller motorcykeln. Skivbromslåsen kan numera även fås utrustade med tjuvalarm.
- En låsbar vajer eller kedja fastsatt i en fast konstruktion, t.ex. i en telefonstolpe, kan förhindra att mopeden eller motorcykeln tas i bruk olovligt.
- När mopeden eller motorcykeln förvaras någonstans under en längre tid lönar det sig att välja ett låst förrådsutrymme. Kom ändå ihåg att låsa ditt fordon med egna nycklar, fastän det skulle förvaras i ett låst utrymme.
- Se över försäkringsskyddet för din moped eller motorcykel.

Så här skyddar du din cykel mot stöld

- Försäkra dig om att din cykel har ett lås som är godkänt av försäkringsbolaget.
- Använd dubbla lås när du låser cykeln. Cykelns fasta lås förhindrar att cykeln kan användas och ett hänglås förhindrar att cykeln förs bort.
- Cykeln bör alltid låsas, fastän den skulle stå oanvänd bara en stund eller förvaras t.ex. i cykelförrådet.
- Det lönar sig att ta ett foto av cykeln ifall en stöld skulle inträffa.
- Skriv upp cykelns kännetecken (märke, modell, färg, ramens nummer och ev. märkning på den) och förvara dessa på en trygg plats.
- Stöldmärk din cykel. Verktuget för detta kan lånas från ditt försäkringsbolag eller så kan märkningen göras i en cykelaffär eller på polisstationen.

Så här skyddar du din båt mot stöld

- Det är bra att förvara båten vid en upplyst brygga, dit inga obehöriga har tillträde.
- Det lönar sig att låsa fast båten vid bryggan och motorn vid båten med skilda lås.
- Det lönar sig att ta ett foto av båten och göra upp en lista över lösöret som förvaras i den. Även båtens utrustning kan stöldmärkas.
- För att förhindra att motorn startas olovligt kan man ta bort någon del från motorn eller strömkretsen.
- Håll ditt försäkringsskydd uppdaterat. Utred vad din försäkring omfattar och säkerhetsföreskrifterna som hör till försäkringen.

Om ditt fordon blir stulet eller inbrott görs i det

- Anmäl stölden direkt till polisen och fråga efter handlingsdirektiv.
- Ta en kopia åt dig själv av brottsanmälan. Försäkringsbolaget kan senare be om denna.
- Gör åt dig själv upp en lista på de förlorade föremålen.
- Utred värdet på de förlorade föremålen genom inköpskvitton och garanti-bevis.
- Städa inte bort eventuella inbrottsspår innan du har fått polisens tillstånd till det.
- Efter att du har fått tillstånd av polisen, förhindra möjliga tilläggsskador på ditt fordon genom att flytta det t.ex. till ett bevakat område. Reparera söndriga lås och fönster så snabbt som möjligt.
- Gör en skadeanmälan till ditt försäkringsbolag.
- Ta kontakt med Brottsofferjouren om du har frågor som berör händelsen eller om du känner ett behov av att diskutera det som hänt med en utomstående person.

Fickstöld

Typiska stöldobjekt är väskan, plånboken och mobiltelefonen. Ficktjuvar rör sig speciellt vid massevenemang, på turistorter och under semestertider. Man bör dock ha bra koll på sin personliga egendom även när man rör sig på gatorna i den egna hemstaden.

Fickstölder kan förebyggas på många sätt. De förebyggande åtgärderna kan även minska skadorna och underlätta den fortsatta processen, om en stöld trots allt inträffar.

Så här skyddar du dig mot fickstölder

- Kredit- och bankkortens koder är nyckeln till användningen av dem. Lär dig koderna till dina kredit- och bankkort utantill, om möjligt.
- Förvara inte koderna på samma ställe som korten.
- Se till att pinkoden till din telefon och koder och handlingar som krävs för att sköta ärenden elektroniskt inte hamnar i fel händer.
- Skriv ner imeinumret¹, dvs serienumret, till din mobiltelefon. Du får fram det på telefonen genom att knappa in *#06#.
- Undvik att spara konfidentiell information i din mobiltelefon, såsom lösenord eller koder till kredit- eller bankkort, så att de inte hamnar i fel händer.
- Bär med dig bara den mängd pengar du behöver, nödvändiga bank- och kreditkort samt övriga dokument.
- Om du måste lyfta en stor summa kontanter på en gång, undvik att bära pengarna med dig i onödan. Förvara inte alla pengar på samma ställe.
- Plånboken och mobiltelefonen skall man gärna bära på sig så att ingen obemärkt kan komma åt dem. Bakfickan på byxan är en osäker plats medan däremot bröstfickan är säker. Bältesväskan är en fungerande lösning såvida ingen kan låsa upp den eller klippa bort den obemärkt.
- Undvik att ta fram plånboken på en allmän plats samt att visa hur mycket pengar du har med dig.
- Handväskan bör hållas i ett fast tag i handen, så att den inte kan ryckas loss i en folkmassa. Använd helst en handväska med dragkedja. Lämna inte din handväska obevakad t.ex. i kundvagnar.
- Håll ditt försäkringsskydd uppdaterat. Utred vad din försäkring omfattar och säkerhetsföreskrifterna som hör till försäkringen.

Om du upptäcker att en fickstöld har inträffat

Om ditt bankkort eller koden till det har stulits:

- Anmäl stölden till polisen och fråga om handlingsdirektiv.
- Ta utan dröjsmål kontakt med bankernas spärrtjänst 020 333, från utlandet +358 20 333 (dygnet runt). För spärrningen behöver du inget annat än din personbeteckning.
- Meddela din bank om stölden så snart som möjligt.

Om din mobiltelefon blir stulen:

- Anmäl stölden till polisen och fråga om handlingsdirektiv.
- Ring så snabbt som möjligt till kundtjänsten för din mobiltelefonanslutning, så att din anslutning kan stängas. För stängningen behöver du endast ditt telefonnummer. För spärrningen av telefon behöver du IMEI-nummer, dvs telefonens serienummer.
- Kundtjänstnummer (dygnet runt):
  - Sonera: 0200 17000
  - Elisa: 0800 95 050
  - DNA: 044 144 044
  - Saunalahti: (09) 4243 0456
  - Tele Finland: 0404 123 123
- Ta kontakt med Brottsofferjouren om du har frågor som berör händelsen eller om du känner ett behov av att diskutera det som hänt med en utomstående person.

Brottsofferjourens hjälp till offer för egendomsbrott

Människor reagerar olika på att bli offer för egendomsbrott. Den individuella reaktionen är inte beroende av hur allvarligt händelsen allmänt bedöms. Det finns inget fel sätt att reagera utan endast vars och ens eget, riktiga, sätt..

Förutom den ekonomiska förlusten och de praktiska svårigheterna kan det medföra starka känslostormar och t.o.m. fysiska symptom att bli offer för ett egendomsbrott. Typiska reaktioner är bl.a. ilska och irritation, minnes- och koncentrationssvårigheter, sömnstörningar, skuld- och skamkänslor, huvudvärk och magbesvär.

Man kan återhämta sig snabbare från den tråkiga upplevelsen genom att tala med någon. Om man har familj kan det vara till nytta att bearbeta händelsen med familjemedlemmarna.

Möjliga följder för barn kan vara

- mardrömmar, uppvaknanden nattetid, ovilja att gå och lägga sig på kvällen
- en känsla av otrygghet: Barnet vill hålla sig inom synhåll till föräldrarna eller

bygger i fantasin upp nya hotbilder

- att grinighet och raseriutbrott förekommer utan tydlig orsak
- sjukdomskänsla: febrighet, illamående, magsmärtor och oförklarliga känslor

Förutom barnen kan även de vuxna reagera på den händelse som orsakat onödig förtret.

Möjliga följder för vuxna kan vara

- sömnsvärigheter
- överkänslighet för ljud, man rycker till vid plötsliga ljud
- självtvivel, man kontrollerar ofta att dörrar och fönster är låsta
- nedsatt förmåga att tåla motgångar
- nedstämdhet och känslor av hopplöshet
- självanklagelser
- känsla av otrygghet
- koncentrations- och minnessvårigheter

Brottsofferjouren kan hjälpa offer för egendomsbrott:

- med praktiska saker
  - att göra en brottsanmälan
  - vid polisförhöret
  - att göra upp en lista över den förlorade egendomen
  - att göra skadeanmälan och ersättningsansökan
  - vid rättshjälps- eller advokatbyrån
  - under rättegången
  - genom att ge information om annan tilläggservice
- genom att ge en möjlighet att diskutera de känslor som händelsen gett upphov till